

Hasan Soner KIRKUŞU
MEB Öğretmen
Ankara-2020

ATATÜRK'ÜN MANEVÎ EVLATLARI

Atatürk hayatı boyunca kendini adeta Türk Milletine adamıştı. Türk Milleti'nin tamamı için istediği rahat ve huzurlu yaşam koşullarını en yakınında beraber vakit geçirdiği kişilerde de görmek istemiştir.

Asker olarak görevini ifa ederken, Cumhurbaşkanı olarak yurt içinde yapmış olduğu geziler sırasında gördüğü ve tanıdığı çok sayıda öksüz ve yetim çocuğun hem daha iyi olanaklardan faydalanmasını sağlamak hem de daha iyi yaşam koşullarına kavuşmalarına yardımcı olmak için onları evlatlık edindiği olmuştur.

Onun yaşamı boyunca evlatlık olarak yanına aldığı veya adeta bir evlatlık gibi türlü ihtiyaçlarını karşıladığı isimlerden bilinenleri aşağıda sıralamaya çalışalım;

- 1. Abdürrahim (Tunçak) :** 1.Dünya savaşı sırasında Van'da kimsesiz ve muhtaç durumda iken tanımıştır. Abdürrahim'i tanıdığında 8 yaşındaydı. Onun ihtiyaçlarını karşılamayı üstlendikten sonra Akaretler 'deki evlerinde annesi Zübeyde Hanım'ın yanına göndermiş, Cumhuriyet ilân edildikten sonra da Ankara'ya göndererek sanayi mektebinde okutup bir meslek sahibi etmiştir.

- 2. Zehra Aylin :** Yetimler Yurdunda tanıdığı bu kızı eşi Latife Hanımla birlikte 1924'te 13 yaşında iken evlatlık olarak almış ve Çankaya Köşkü'ne getirmiştir. Daha sonra Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ne vermiş, oradan Almanya'ya tahsile göndermiştir. Zehra'nın 1935'Paris'te eğitim görürken 23 yaşında erken ölümü Atatürk'ü çok etkilemiştir.

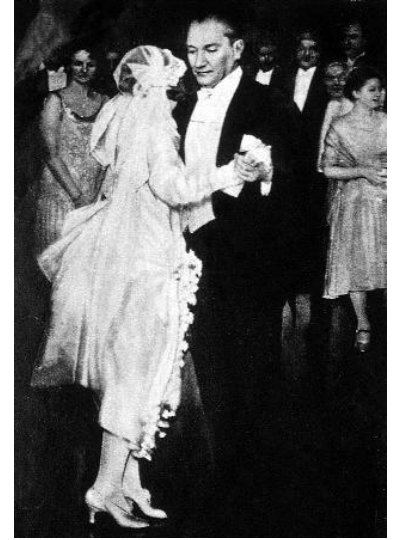
Sırasıyla; Rukiye, Sabiha, Afet ve Zehra

3. **Rukiye (Erkin) :** Kurtuluş Savaşı devam ederken Konya’da muhtaç durumda olarak tanıdığı bu kızı Cumhuriyet kurulduktan sonra Ankara’ya getirterek Çankaya Köşkü’ne misafir etmiş, uzun bir zaman öğrenim ve terbiyesine de titizlikle durduktan sonra, uygun gördüğü değerli bir jandarma yüzbaşısıyla evlendirmiş, düğünlerini de görkemli bir şekilde Ankara Palas’ta yaptırmıştır.

Zehra Aylin (sol başta), Rukiye Erkin, ve Sabiha Gökçen

4. **Nebile (İrdelp) :** Atatürk’ün 1928’de tanıdığı Nebile, evlatlık edinildiğinde 18 yaşında idi. Atatürk tarafından Arnavutköy Amerikan Koleji’nde okutulduktan sonra, tanınmış hariciyecilerden biriyle evlenen Nebile’nin düğünü Ankara Palas’ın salonlarında yapılmıştır. Atatürk’ün vefatından sonra, İsmet İnönü’nün korumasına giren Nebile, çok geçmeden hayata veda etmiştir.

5. **Sabiha (Gökçen) :** Atatürk, kendisini bir Bursa seyahati esnasında tanımıştı. Hem annesini hem de babasını kaybetmiş olan Sabiha, her hal ve tavrı ve özellikle zekâsıyla, Atatürk’ün dikkatini çekmiş ve böylece, büyük Önder’in övgüsünü kazanmıştır. Sabiha, Atatürk’ün teşvikiyle havacılığa katılmış ve ilk Türk kadın pilotumuz olmuştur.

6. Çoban Mustafa (Demir): Bir Yalova gezisi sırasında, tesadüf ettiği 11 yaşındaki Küçük Çoban Mustafa, Atatürk'ün yine, zekâsına hayran olarak, bizzat evlatlık edindiği çocuklardan biridir. 1929 yılında gezinti yaparken yolunu kaybeden devrin Cumhurbaşkanı Atatürk'e yolu tarif etmiş ve sorularına rahat tavırlarla cevap vermişti. Paşa, bir süre sonra kendisini buldurup yanına getirtti; tanıştığında sıtma olan Mustafa'yı ailesinin onayını aldıktan sonra tedavi ettirdi ve Kuleli Askeri Lisesi'nde okuttu. Fakat subaylığını göremeden Atatürk hayata veda etti.

7. Ayşe Afet (İnan) : İzmir'de 1925 yılında Redd-i İlhak İlkokulu'nda 17 yaşında yeni göreve başladığı sırada bir çay ziyaretinde cumhurbaşkanı Atatürk ile tanışma fırsatı bulan Afet hanım, Atatürk'e öğrenimini sürdürmek ve yabancı dil öğrenmek istediğini söyledi. Bakanlığın izniyle İsviçre'nin Lozan şehrine Fransızca öğrenmek için gönderildi. Afet Hanım,

yurt dışı eğitiminden sonra Türk tarihi ile ilgili kurumların kuruluşunda görev almıştır. Cumhuriyetin ilk tarih profesörlerinden olan Âfet İnan, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde ilk Türk devrim tarihi kürsüsünü kurmuştur. Türk medeniyeti ve devrim tarihine ait 50 kadar kitabı ile çok sayıda makalesi bulunur. Türk Tarih Tezi'ni ortaya koyan tarihçilerdendir.

8. Ülkü (Adatepe): Ülkü'nün annesi Selanikli Vasfiye Hanım, Zübeyde Hanım tarafından evlatlık olarak alınıp büyütülmüştü. Zübeyde Hanım ölünce Makbule Hanım'ın yanında kaldı. İlk kocasından dul kalan Vasfiye Hanım, Atatürk'e sığındı. Bir süre sonra da Atatürk Orman Çiftliği istasyon şefi Tahsin Çukuroğlu ile evlendi. Vasfiye Hanım'ın 1932'de doğan çocuğuna Atatürk, "Ülkü" adını verdi. Son günlerine kadar yanından ayırmadığı Ülkü'yü, yurt gezilerine götürmüş ve yanından ayırmamıştı. Atatürk vefat ettiğinde Ülkü 6 yaşındaydı.

Bu isimler haricinde haklarında çok bilgi olmayan İhsan, Ömer, Sabriye ve Afife isimlerinde de manevî evlatları olduğu veya himayesine aldığı söylenir.

Sabriye : Atatürk bu sıralarda, himayesine aldığı Sabriye adındaki genç kızın da Hukuk’a devam etmesini istemişti. Bu şekilde bu bayan, tahsilini başarıyla bitirerek, yargıç olmuştur.

Afife : Yine 1.Dünya savaşı sırasında Bitlis’te tanıdığı bir başka çocuk Afife idi. Afife, Mustafa Kemâl’i tanıdığı anda altı yedi yaşlarında yetim bir kızdı. Karargâha getirilen bu yetim kızı önce İstanbul’a göndermiş, okutmuş, büyütmüş, terbiye etmiş, sonra evlendirerek İzmir’e yollamıştır.

	Bazı kaynaklara göre;	Sabiha Gökçen’e göre;	Atatürk’ün vasiyetinde ismi geçenler
1	Abdurrahim	Afet (İnan)	Afet (İnan)
2	Zehra Aylin	Zehra Aylin	Rukiye (Erkin)
3	Rukiye (Erkin)	Rukiye (Erkin)	Nebile (Bayyurt)
4	Nebile (Bayyurt)	Nebile (Bayyurt)	Ülkü (Adatepe)
5	Sabiha (Gökçen)	Ülkü (Adatepe)	Sabiha (Gökçen)
6	(Sığırtmacı -Çoban) Mustafa	Sabiha (Gökçen)	Zehra Aylin
7	Afet (İnan)		
8	Sabriye		
9	Afife		
10	İhsan		
11	Ömer		

Henüz küçük yaşta iken yetim kalan Atatürk’ün, manevî evlat edinmesinin arkasında yatan nedenlerinden biri de annesi Zübeyde Hanım’dı. Zübeyde Hanım, Darüşşafaka’ya yaptığı yardıma bakıldığında bunu anlamak mümkün olur. Zübeyde Hanım’ın vakfa yaptığı yardım senedinde (1921) vefat eden akrabalarının yanında “kerime-i maneviyeleri (manevi kızları) Rabia Hanım’ı; ilk vasiyetinde (1922) “manevi evladım yerindeki Ayşe” ve “büyütmem Afife ile oğlu Hakkı” isimlerini zikretmektedir.

Atatürk’ün kız kardeşi Makbule (Atadan) Hanımın eşi Mustafa Mecdi’nin de anlattıklarına bakılırsa; Atatürk’ün bu koruyuculuk özlemi, daha çok ömrü boyunca evlatsız kalıp, annesinin ölümünden sonra kız kardeşinden başka bir yakını bulunmayışından ileri gelmektedir. Koruyuculuk ettiklerinin hepsiyle ilgilenerek, özellikle iyi yetişmeleri için her fedakârlığa katlanan bir baba şefkatiyle severdi. O kadar ki; sofrasında daima beraber bulundurur, her arzularını yerine getirirdi. Hesabını kitabını iyi bilmekle tanındığı halde, evlat saydıklarından hiçbir şey esirgemezdi ve etrafındakilerin de, onları sevip saymalarını isterdi.

Kaynaklar :

Ahmet Gürel, Atatürk’ün Manevi Çocukları (<https://add.org.tr/ataturkun-manevi-cocuklar/>) 10 Mayıs 2017

Ahmet Kemal Doğançay, Saklı Anılar-Atatürk’ün Son Resmi Varisi Sevgili Kızı Ülkü, Nokta Kitap, 2008

Cemal Azmi Kalyoncu, Aksiyon Dergisi

Cemil Sönmez, Atatürk ve Çocuklar, Tisamat Basım, 1991

Dr.Ali Güler, Atatürk’ün Manevi Evlatları, Devlet-İki Aylık Fikir ve Kültür Dergisi,19.7.2017

Fatih Bayhan, Zübeyde Hanım/Gölgesinde Mustafa Kemâl’i Büyüten Kadın, Pegasus Yayınları, 2008

Genel Kurmay Başkanlığı, Atatürk ve Çocuk Sergisi, 2014

Hüseyin Menç, Zehra Aylin : Atatürk’ün Manevi Kızı, TDED Amasya Şube Başkanlığı, 2017

Oktay Verel, Sabiha Gökçen - Atatürk’le Bir Ömür, Altın Kitaplar Yayınevi

Sabiha Gökçen, Atatürk’ün İzinde Bir Ömür Boyu Böyle Geçti,